

Terminitöö põhimõtted

Mari Vaus
Eesti Keele Instituut | EKI

Ajakava

10.00	Sissejuhatus + teooria
11.15	Ekilexi tutvustus: sõnakogude haldus, otsingud, menüüd
11.45	Lõuna
12.15	Allikakirje koostamine
12.45	Mõistekirje koostamine
13.45	Paus
13.55	Vaatame koos vigast kirjet: leia vead
14.10	Quizizz: teadmiste kontroll
14.30	Lõpp

Tööriist

- koostamiskeskond

Ekilex

- keeleportaal

Sõnaveeb

- EKI ÜHENDSÕNASTIK
- 2025. aastal uus ÕIGEKEELSUSSÕNARAAMAT

- OSKUSSÕNASTIKUD

ligi 100 valdkonna terminoloogia (mh andmeanalüüs, robotika, teehoole, filmikunst, sõjandus, kosmosetehnoloogia, rahvatants, nahkhiired)

Üldkeel ja oskuskeel

Oskuskeel on täpsem: meditsiinikeeles *hematoloogiline uuring hemogramm 5-osalise leukogrammiga (B-CBC-5Diff)* → üldkeeles *üldverepilt*

Erinev tähendus: merenduses *parvlaev* → üldkeeles *praam*

Kujutäpsustus: õiguskeeles *pärand* → üldkeeles *pärandus*

Üldkeel

- suhtluses, kirjanduses, ajakirjanduses ja mujal kõnes ja kirjas üleüldiselt kasutatav ning mõistetav keel
- kasutatakse vanusest, ametist, haridusest, elupaigast olenemata
- sõnad on üldtuntud ja lauseehitus lihtne

Oskuskeel

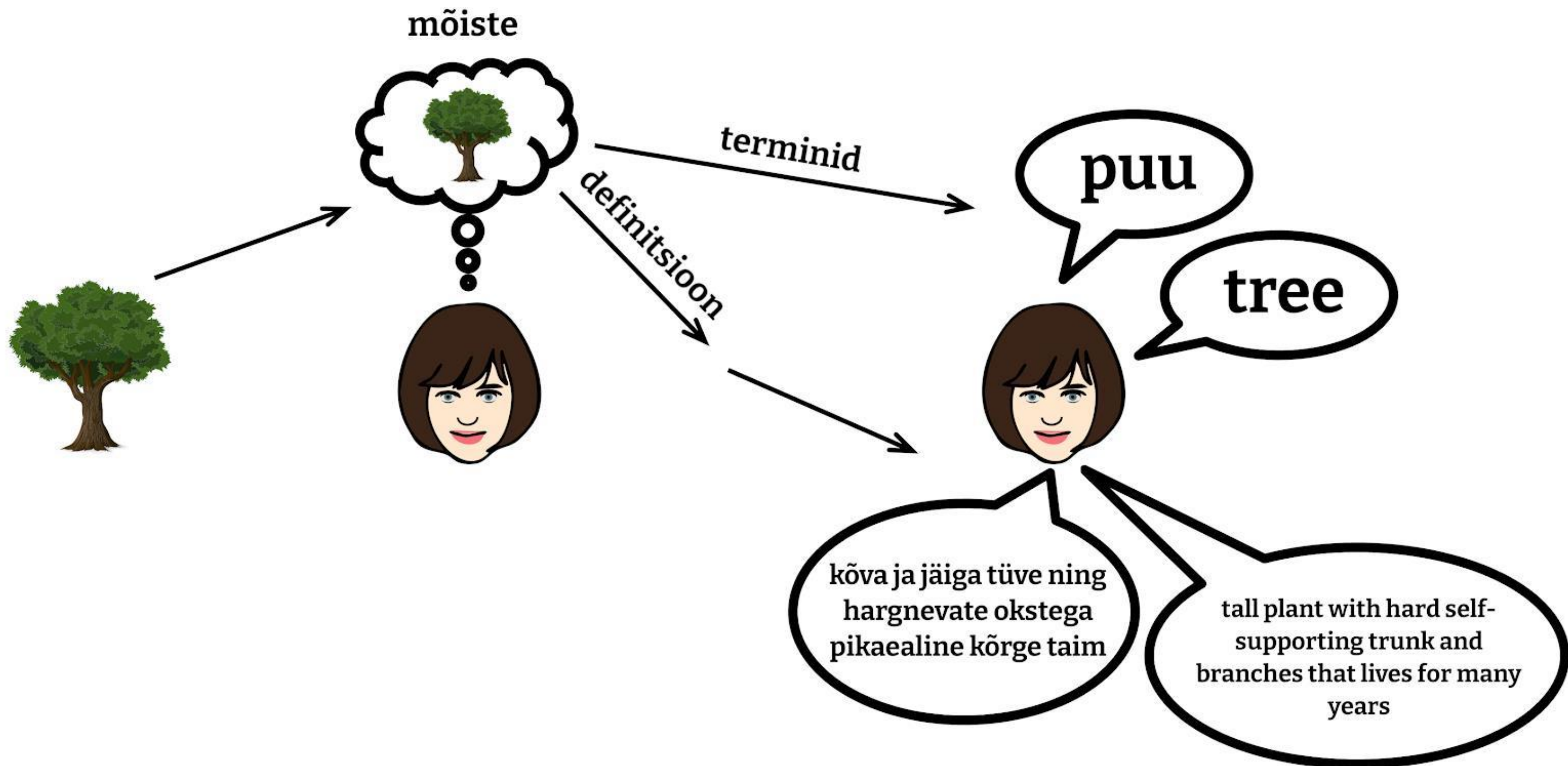
- erialasel suhtlemisel kasutatav keel, mida kasutatakse teaduses, kunstis ja muudel aladel
- seotud mingi eriala, valdkonnaga
- terminivara

Termin

erialast mõistet tähistav,
täpselt piiritletud
tähendusega
sõna või sõnaühend

Mõiste, termin, definitsioon

Terminibaas ja sõnaraamat

Sõnaraamatud → üldkeel
Terminibaasid → oskuskeel

- erinev ülesehitus

eki.ee

EESTI
KEELE
INSTITUUT

eki.ee

Terminibaas

Esterm

Lähtekeel: eesti

Otsi: pilot

otsi ☐ hägus otsing

Tagasiside

1. pilot

2. pilot

3. pilot

4. pilot

5. pilot's bill

6. pilot's ladder

7. pilot's logbook

8. pilot's station

9. pilotage

10. pilotage area

11. pilotage authority

12. pilotage charge

13. pilotage district

14. pilotage dues

15. pilotage of a ship

16. pilotage plan

17. pilotage service

18. pilot apprentice

19. pilot bill

20. pilot boat

21. pilot Census

22. pilot certificate

23. pilot computerised animal-health management system for pig farms

24. pilot controlled lighting

25. Pilot Controlled Lighting

26. pilot-controlled lighting

27. pilot-controller system

28. Pilot Exemption Certificate

29. pilot flame

Kirje: 83364

Kuupäev: 16.02.2016

Päritolu: LENNUNDUSTERMINID

Valdkonnaviide: TR8

Alamvaldkond: Lennutegevus

Märkus: tegusõna

Mõistetüüp: termin

Staatus: LTK kinnitatud

 et

Definitsioon: õhusõiduki liikumisparameetreid muutma või säilitama [LTK]

juhtima

Keelenditüüp: eelistermin

Allikaviide: LTK; LES

õhusõidukit juhtima

Keelenditüüp: variant

Allikaviide: LTK

 en

Definitsioon: to operate, control, or guide an aircraft or spacecraft from within the vehicle so as to move in three-dimensional flight through the air or space [DoTT]

control

Allikaviide: LES

fly

Allikaviide: TER-PLUS

pilot

Allikaviide: DoTT; TER-PLUS

 ru

управлять

Allikaviide: LES

Type here to search

ENG
ET

12:43
20.05.2022

eki.ee

eki.ee

Mõistepõhisus ja sõnapõhisus

terminibaasid

1 kirje = 1 mõiste = 1 tähendus

terminid (sh sünonüümid, vananenud ja ebasoovitatavad terminid)

üldkeelesõnaraamatud

1 kirje = 1 sõna koos kõigi tähendustega

sõnad (st samakujulised, kuid eri tähendustega sõnad)

Mõistepõhine vaade

		Definitsioon	Terminid
1. kirje		teepõõsa kuivatatud lehed ja pungad joogi valmistamiseks	tee tea чай
2. kirje		teelehtedest valmistatud jook	tee tea чай

Sõnapõhine vaade

EKI ühendsõnastik 2022
annab sõnale tee kuus eri
tähendust:

**1 teepõõsa kuivatatud lehed
ja pungad joogi
valmistamiseks;**

**1.1 teehtedest valmistatud
jook;**

**1.2 (söögikorra kohta, kus
juuakse teed) teejoomine;**

**1.3 (vastava teetaime,
teepõõsa kohta);**

**2 muude taimede kuivatatud
osad joogi või tõmmise
valmistamiseks;**

**2.1 muudest taimedest
valmistatud jook (tõmmis)**

The screenshot shows the Sõnaveeb website interface. At the top, there's a search bar with 'tee' entered. Below the search bar, there are navigation links like 'See on ka vorm sõnast tegema', 'Keel Kõik keeled', 'Sõnakogud Kõik sõnakogud', and 'Ehk mul veab'. A green button 'Tagasiside' is also visible. The main content area displays the search results for 'tee'. It includes a section for 'EKI ÜHENDSÕNASTIK 2021' with a list of meanings. The first meaning is '1 et teepõõsa kuivatatud lehed ja pungad joogi valmistamiseks'. Below this, there are synonyms in French ('thé') and Russian ('чай'). There are also examples of usage, such as 'Tee sai liiga kange.' and 'Mine keeda teed!'. The right sidebar contains additional information: 'Sõnavormid' (word forms) showing 'tee', 'teed', 'teede', 'teesid'; 'Sõna seosed' (word relations) stating '(seda kirjeldust ei ole)'; 'Ühendid' (compounds) listing 'Aafrika punane tee', 'Earl Grey tee', 'masala tee', 'must tee', 'pole minu tassike teed'; and 'Veel sarnaseid sõnu' (other similar words) listing 'tõmmis', 'teejoomine', 'teepuru', 'teepõõsas', 'salveitee'.

Terminibaas ja sõnaraamat (1)

nt *valgustaja*

- EKI ühendsõnastik 2023:
valgustuse ja valgustusefektide tegija
(nt teatris, filmivõtetel)
- Teatriterminite baas:
tehniline töötaja, kes tegeleb
valguskujunduse ülesehitamise ja
tehnilise teenindamisega, (eel)salvestab
ja töötleb valgusrežiid

Terminibaas ja sõnaraamat (2)

nt **kontekst**

esineb mitmes valdkonnas, mõiste sisu erinev

ÜLDKEEL (EKI LEKSIKOGRAAFID, EKI KEELEKORRALDAJAD):

EKI ÜHENDSÕNASTIK 2023

1 objekti, tegevust, sündmust ümbritsev üldine taust, mis aitab seda objekti vm mõista

OSKUSKEEL (TERMINIKOMISJONID, EKI TERMINOLOOGID):

OSKUSSÕNASTIKUD

[Arheoloogia terminibaas](#)

arheoloogilise objekti keskkond ja tema seos teiste arheoloogiliste objektidega

[Projektijuhtimise terminibaas](#)

kõikehõlmav kogum sisemistest ja välistest faktoritest, mis mõjutavad või määravad projekti vajaduse või selle pakilisuse

[Sisearhitektuuri terminibaas](#)

sisearhitektuuris koosneb kontekst uuesti kasutusele võetava hoone ümber valitsevatest tingimustest, mis võivad olla kas vahetud või kaugemad ajas ja ruumis ning neil võib olla uuele interjööri erinev mõju

[Semiootika terminibaas](#)

lokaalne tähenduslik (märgiline) ümbrus ja eelnevus, millest märk (tekst, semiootiline nähtus jne) sõltub

[EKI ühendterminibaas Esterm 2](#) valdkond: Linguistics - Language & Literature, terminology, terminology databases

tekstiosa, mis võimaldab mõista sellesse kuuluva sõna või lause tähendust

OSKUSSÕNASTIKUD

Arheoloogia terminibaas

ID: 473946 14.09.2022

stratigraafiline meetod

et ühe sündmuse või protsessi tulemusena kujunenud üksus [Arheoloogia terminoloogia komisjon \(2015, muudetud 2016\)](#)

Hea teada

- Otsustati, et kuna eesti keeles on "kontekstil" arheoloogias mitu tähendust, siis stratigraafilise meetodi puhul on parem kasutada terminit "stratigraafiline üksus" kui selle sünonüümi "kontekst". Peamised stratigraafilise üksuse liigid on ladestused ja piirpinnad. [Arheoloogia terminoloogia komisjon \(2015\)](#)
- "Sündmus" ei ole "stratigraafilise üksuse" sünonüüm. U. Kadaka näide: sündmus pole mitte sein, vaid seina ehitamine. Keeleliselt õige on selliste sõnaühendite puhul nagu "stratigraafiline üksus", "stratigraafiline meetod" jne öelda "stratigraafiline", mitte "stratigraafia" (stratigraafia üksus või stratigraafia meetod). Stratigraafiline – stratigraafiasse puutuv, sellega seotud (EKSS). [Arheoloogia terminoloogia komisjon \(2015\)](#)

seotud leiukontekst, kontekst

et stratigraafiline üksus eelistatud kontekst

en context
archaeological context
stratigraphic unit

Arheologia terminibaas

ID: 474392 14.09.2022

muud välitöödega seotud mõisted

et arheoloogilise objekti keskkond ja tema seos teiste arheoloogiliste objektidega [Arheoloogia terminoloogia komisjon \(2016\)](#)

seotud leiukontekst, stratigraafiline üksus

et kontekst

arheoloogiline kontekst

en context
archaeological context

Sama sõna **EKI** teistes sõnastikes [↗](#)

Veebilauseid ⓘ

 Veebilaused on automaatselt valitud ning võivad sisaldada vigu.

Kakssada aastat on ühe teadusasutuse jaoks kogu maailma **kontekstis** auväärne iqa.

Sotsiaalvõrgustik pakub kasutajale võimalust suhelda oma sõpradega hoopis uues **kontekstis**.

Tõlgitud näited (eesti-vene)

sõna tähendus selgub kontekstis[t] - значение слова становится ясным ~ выявляется в контексте ~ из контекста

seda tuleb vaadelda laiemas kontekstis - это следует рассматривать в более широком контексте

Terminoloogiatöö

mõistete ja nende tähiste
süsteemaatilise kogumise,
kirjeldamise, töötluse ja
esitusega seotud töö

- sõnastiku- ja terminibaasisüsteem, kus sõnakogusid koostatakse
- asub aadressil <https://ekilex.ee>
- ühisotsing
- **kasutusjuhend** juhendab, kuidas Ekilexi kontot teha, seal terminibaas luua ning selles tööle hakata, vt <https://keeleinstituut.github.io/ekilex/>
- **Ekilex ja kirjete koostamine** <https://terminoloogia.ee/ekilex-kirjete-koostamine/>
- **korduma kippuvad küsimused** <http://terminoloogia.ee/kkk/>
- **mõistekirje koostamise ekraanivideo** <https://www.youtube.com/watch?v=BXdBK-jYg00>
- **allikakirje koostamise ekraanivideo** <https://www.youtube.com/watch?v=sYKciBlkbHc>
- **kasutajatoega** saab ühendust aadressil kasutajatugi@ekilex.ee (tehnilised küsimused)
- toetusesaajad töötavad üldjuhul Ekilexis
- litsents CC-BY 4.0

- Ekilexis koostatud terminibaasid on avalikult kättesaadavad keeleportaalis Sõnaveeb
- asub aadressil <https://sonaveeb.ee/>
- Eesti Keele Instituudi keeleportaal, kuhu on koondatud info instituudi paljudest sõnakogudest ja andmebaasidest (üldkeelee infot esitab EKI ühendsõnastik, oskuskeelee osas täiendavad portaali eri autorite oskussõnastikud ja terminibaasid)
- ühisotsing
- **igal sõnakogul oma maandumisleht**, kus saab kirjeid sirvida, vt nt <https://sonaveeb.ee/ds/ait>
- **sõnakogude nimekiri ja kontaktid** rubriigis „Sõnakogud“, vt <https://sonaveeb.ee/collections>
- oskussõnastike vaade on veel arendamisel ja muutumises
- Sõnaveebi tagasiside laekub Ekilexi, vt <https://ekilex.ee/wwfeedback>
- aprillis 2022 41 000 unikaalset kasutajat, veebruaris 2023 66 000 unikaalset kasutajat

Terminibaasi mõistekirje osised

MÕISTE PLOKK

info kogu kirje kohta

- valdkond
- tähenduse seos – viited seotud mõistetele
- definitsioon (seletus)
- märkus

ILMIKUD

info terminite kohta keelte kaupa

- termin või terminid
- kontekst
- märkus

Allikaviited – nii terminite, definitsioonide kui ka märkuse või konteksti juures (allikate kohta koostatakse terminibaasis allikakirjed)

Metaandmed (andmed andmete kohta)

- mõistekirje sisestaja
- sisestamise aeg
- muutmise aeg jne (Ekilexis „logi“)

Terminite otsing

Terminoloogid

Uus mõiste

Lihtotsing

Detailotsing

Mari Vaus

EKI ühendterminibaas Este...

Valitud sõnakogusid: 122

luure

Otsi

Otselink

Term: 28

Mõisteid: 9

Laadi alla

Tabelivaade

Kõik keeled

luure (et) eki

разведка (ru) eki

170421

luureteenistus (et) les

luure (et) les

välisluure (et) les

izlūkdienests (lv) les

434589

leire (et) arh

arheoloogiline leire (et) arh

luure (et) arh

inspeksioon (et) arh

arheoloogilised meetodid2

473874

luure (et) õtb

разведка (ru) õtb

494821

reke (et) mil

luure (et) mil

maakuulamine (et) mil

rekognostseering (et) mil

kohaluure (et) mil

reconnaissance (en) mil

RECCE (en) mil

RECON (en) mil

reconnaissance (fr) mil

RECO (fr) mil

Aufklärung (de) mil

Erkundung (de) mil

IO, IS

527476

luure (et) mil

intelligence (en) mil

IO

528393

527476

Lisa termin

Ühenda

Dubleeri

Kinnita

15.05.2023

Tähenduse silt

Valdkond

Seletus

Märkus

Tähenduse atribuudid

Tähenduse seos

075 , 042 , 002

IO - sõjategevus → luure

IS - sõjategevus → seire, avastamine ja reke

et

tegevus, mille eesmärk on vaatluse või muude avastamismeetodite abil hankida informatsiooni vaenlase või võimaliku vaenlase tegevuse ja ressursside kohta või andmeid määratud maa-ala meteoroloogiliste, hüdrograafiliste või geograafiliste näitajate kohta definitsioon [AAP-6 tõlge]

en

a mission undertaken to obtain, by visual observation or other detection methods, information about the activities and resources of an enemy or potential enemy, or to secure data concerning the meteorological, hydrographic, or geographic characteristics of a particular area definitsioon [AAP-6] [NTMS]

et

SÕNAUS-2014 (Mitteavalik)

Rekke liigid on objekti-, marsruudi- ja maa-alareke. (Avalik) [TÖÖRÜHM]

en

Forms of reconnaissance include route reconnaissance, zone reconnaissance, area reconnaissance, and reconnaissance in force. (Avalik) [FM 101-5-1]

CONCEPT_ID 2311

SOURCE_FILE militerm-aap.xml

525237 õhureke (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

540550 võimaldavad tegevused (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

527591 marsruudireke (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

554994 luureteave (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

527739 luureallikas (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

525258 agent (et) [eki , ety , les , mil , õtb] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

525424 meredessantreke (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

543557 maa-alareke (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

543540 objektireke (et) [mil] [eelistatud] seotud (täendus/mõiste)

Sisemärkus

reke

ENG

ET

15:46

22.05.2023

Terminoloogid

Uus mõiste

Lihtotsing

Detailotsing

Mari Vaus

EKI ühendterminibaas Este...

Valitud sõnakogusid: 122

luure

Otsi

Otselink

Term: 28

Mõisteid: 9

Laadi alla

Tabelivaade

Kõik keeled

luure (et) eki

разведка (ru) eki

170421

luureteenistus (et) les

luure (et) les

välisluure (et) les

izlūkdienests (lv) les

434589

leire (et) arh

arheoloogiline leire (et) arh

luure (et) arh

inspeksioon (et) arh

arheoloogilised meetodid2

473874

luure (et) õtb

разведка (ru) õtb

494821

reke (et) mil

luure (et) mil

maakuulamine (et) mil

rekognostseering (et) mil

kohaluure (et) mil

reconnaissance (en) mil

RECCE (en) mil

RECON (en) mil

reconnaissance (fr) mil

RECO (fr) mil

Aufklärung (de) mil

Erkundung (de) mil

IO, IS

527476

luure (et) mil

intelligence (en) mil

IO

528393

et

reke

\"eelistatud AINULT KUI MITU TERMINIT\"

Militerm | sõjanduse, julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminibaas

ÖS selgitab

Sisemärkus

Sõnaliik

s - nimisõna, substantiiv

Ilmiku märkus

et

2014. aasta sõjandussõnade võistluse uudistermin (vrd ingl lühend RECCE). Liitsõnades tuleb tähele panna, et täiendosa on omastavas käändes, seega on grammatiliselt korrektsed vormid "rekkeüksus", "rekkegrupp", "rekkeettekanne". [TÖÖRÜHM]

luure

\"endine

Militerm | sõjanduse, julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminibaas

ÖS selgitab

Sisemärkus

Allikaviide

[INSE-TERM] [KAMI-TERM] [NATO-MAPR] [SÕJA-VÄRK]

Ilmiku märkus

et

"Luure" ei ole ingliskeelse termini "reconnaissance" vastena täpne, kuid on veel kasutusel liitsõna osana (nt marsruudi-, maa-ala- ja objektiluure). Soovitav on eelistada terminit "reke". [KOMISJON]

maakuulamine

\"endine

Militerm | sõjanduse, julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminibaas

ÖS selgitab

Sisemärkus

rekognostseering

välidi

Militerm | sõjanduse, julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminibaas

ÖS selgitab

Sisemärkus

Allikaviide

[SÕJA-VÄRK]

kohaluure

välidi

Militerm | sõjanduse, julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminibaas

ÖS selgitab

Sisemärkus

Allikaviide

[14818]

Ilmiku märkus

et

"Kohaluure" on eksitav vaste: rekke liigid on marsruudi-, maa-ala- ja objektireke, "kohaluure" tekitab vääraseose maa-ala luurega.

reke

ENG

ET

15:48

22.05.2023

Terminibaasi mõistekirje osised

valdkond

- eriteadmuse aineala
- soovitage Lenochi klassifikaatorit

definitsioon

- mõiste esitus kirjeldava lausungiga, mille abil teda eristatakse sugulasmõistetest
- Ekilexis avaneb „seletused” alt

kontekst

- mõistet või tähise kasutamist illustreeriv tekst
- Sõnaveebis „näide”

märkus

- terminiartikli mis tahes osa kohta lisateavet andev lausung
- nt mõiste märkus, definitsiooni märkus, ilmiku märkus (avalikud ja mitteavalikud)

allikaviide

- terminiandmete allikdokumenti näitav teave terminiartiklis
- nt termini, definitsiooni, konteksti, märkuse juures

seletus

– koondnimetus erinevate mõiste tähendust seletavate kirjelduste kohta

Valida üks: definitsioon, selgitus või lühivihje

definitsioon

– mõiste oluliste tunnuste lühike täpne esitus

Definitsioon kirjeldab lühidalt ja täpselt mõiste sisu lähima üldmõiste ja oluliste eristustunnuste kaudu ehk annab sisumääratluse.

- *elutähtis teenus*

definitsioon: *teenus, millel on ülekaalukas mõju ühiskonna toimimisele ja mille katkemine ohustab vahetult inimeste elu või tervist või teise elutähtsa teenuse või üldhuviteenuse toimimist*

Definitsioon võib anda ka mahumääratluse. Mahu kaudu defineeritakse siis, kui sisudefinitsioon oleks liiga raskepärane. Mahudefinitsioon loetleb kõik need alluvad mõisted, mis mõistesüsteemis seisavad samal liigitustasemel.

- *halogeen*

definitsioon: *Halogeen on fluor, kloor, broom, jood või astaat.*

Definitsioonidest Ekilexis (2)

selgitus

– mitte kasutada, kaob peagi terminoloogide vaatest

lühivihje

– mõistet piiritlev täpsustus

- Andmeanalüüsi ja statistika oskussõnastik: *agregeerima*, lühivihje: *andmete kohta*
- Purjetamise terminibaas: *tagurpidi*, lühivihje: *käigu kohta*

Lühivihje asemel kasutada valdkonna välja, koostada definitsioon või lisada märkus. Lühivihje on seletuse alaliik, kuid pole päris definitsioon, annab mingit liiki lisainfot. Lühivihje võib baasi lisada siis, kui seda tüüpi info jaoks pole muud sobivat välja.

NB! ÜSi definitsioone terminibaasides ei kasutata, kuna Sõnaveebis kuvatakse ÜSi ja terminibaase nüüd niikuinii kõrvuti, ÜSi definitsiooni võib kohandada ja täpsustada, aga siis tuleks allikaviites näidata, et definitsioon on koostatud ÜSi põhjal

NB! VORMISTUS Üks lause. Algab väikese tähega, lõpeb punktita. Lisada allikaviide.

Märkustest Ekilexis (1)

Märkus – Märkus annab lisainfot. Märkust on võimalik lisada **mõiste, definitsiooni või termini kohta**. Märkuse saab märkida mitteavalikuks.

Mõiste märkus – lisainfo mõiste kohta

Lisainfo, mis annab teavet nähtuse (mõiste) kohta. Näiteks võib võrrelda mitut lähedalt seotud mõistet, et tuua välja olulised seosed teiste mõistetega või juhtida tähelepanu nende erinevustele.

(Termini märkus tuleb lisada ilmiku märkuse väljale.)

Näited: [*aedaster*](#); [*Eestimaa Looduse Fond*](#)

Definitsiooni märkus – lisainfo definitsiooni kohta

Lisainfo, mis kommenteerib või täiendab definitsiooni või on sellega muul moel tihedalt seotud, nt pärineb samast allikast. Sellele väljale sobib lisada ka näiteid (mitte näitelauseid).

(Kogu mõiste kohta käiva info lisame mõiste märkuse väljale.)

Näited: [*lühisekkumine*](#); [*harilik mais*](#)

Ilmiku märkus – lisainfo termini kohta

Lisainfo, mis on seotud terminiga või kommenteerib terminit. Näiteks põhjendus termini väärtusoleku kohta või lisainfo selle kohta, kes termini esimest korda kasutusele võttis. Paralleelterminite puhul võib märkus täpsustada seda, mis ringkonnas emb-kumb termin kasutusel on.

Näited: [*karu*](#), [*poinsettia*](#); [*domeriit*](#)

Märkustest Ekilexis (2)

Mitteavalikud märkused – mitteavalik lisainfo sisekasutuseks

Lisainfo, mida avalikkusega jagada ei soovita. Näiteks mõistega seotud probleemkohad. Mitteavalik märkus on nähtav ainult kasutajale, kellel on konkreetse baasi muutmisõigus. Mitteavalikku märkust ei saa lisada terminibaasi, mille muutmisõigust koostajal ei ole. Kõikide sõnakogude muutja rollis näeb ka teiste terminibaaside mitteavalikku infot. Mitteavalik märkus Sõnaveebis ei paista.

Näited (nähtavad ainult vastava baasi õigustega):

mitteavalik mõiste märkus: [hüpertooniatõbi](#)

mitteavalik definitsiooni märkus: [raudteevedu](#)

mitteavalik ilmiku märkus: [algosläng](#)

Tähenduse sisemärkus – kõigile nähtav lisainfo sisekasutuseks

Lisainfo mõiste kohta. Ekilexis kõigile nähtav. Näiteks tagasiside jätmiseks ja sõnakogude vaheliseks kommunikatsiooniks. Saab lisada nii enda kui ka teistesse terminibaasidesse (st see ei sõltu sõnakogu muutmisõigusest). Sisemärkus Sõnaveebis ei paista.

Näited: [Euroopa Legaalmetroloogiaühendus](#), [a](#), [eelkultuur](#)

Keelendi sisemärkus – kõigile nähtav lisainfo sisekasutuseks

Lisainfo termini kohta. Ekilexis kõigile nähtav. Näiteks tagasiside jätmiseks ja sõnakogude vaheliseks kommunikatsiooniks.

Keelendid on kõigile baasidele ühised, s.t et keelendi sisemärkus on samuti kõigile baasidele ühine. Keelendi sisemärkust saab lisada nii enda kui ka teistesse terminibaasidesse (st see ei sõltu sõnakogu muutmisõigusest). Sisemärkus Sõnaveebis ei paista.

Näited: [väärisoliviõli](#)

NB! VORMISTUS Täislause. Algab suure tähega, lõpeb punktiga. Ühele märkuseväljale võib lisada mitu lauset.
Lisada allikaviide.

Terminite väärtusolekud (1)

Väärtusolek – **hinnang termini sobivuse kohta**. Kasutatakse valdkonna terminoloogia ühtlustamiseks.

Järjestada mõistekirjes: **eelistatud, ettepanek, küsitav, endine, väldi**

eelistatud

– **sobivaim termin**

Sobivaim termin, mis on valdkonnas kasutusel ja heaks kiidetud. Märgitakse, kui ühes keeles on sama mõiste kohta esitatud mitu terminit.

Näide: [aedgladiool](#)

Terminite väärtusolekud (2)

ettepanek

– pakutud termin

Termin, mille kasutuses ei ole veel kokku lepitud või mille kasutus ei ole veel juurdunud või uus termin, mis on loodud tõlkimise või teksti koostamise käigus.

Näide: [*kaasatus sotsiaalmeedias*](#)

küsitav

– madala usaldusväärusega termin

Termin, mille sobivuses valdkonna eksperdid või terminibaasi koostaja on kahtleval seisukohal ning mis seetõttu vajab uurimistööd, või termin, millel puudub kasutus usaldusväärses või originaallallikas (nt otsetõlge).

Näide: [*kunstkärg*](#)

Terminite väärtusolekud (3)

endine

– varasem termin

Termin, mis on olnud varem mõiste kohta kasutusel, kuid mille asemel on käibel uuem termin. Ei pruugi olla otseselt vale. Selliselt märgitakse vananenud terminid või ka näiteks asutuste ja organisatsioonide nimetused, mida kas enam ei eksisteeri või mis on ümber korraldatud. Soovitav on lisada märkuse väljale lisainfot, nt mis asjaoludel või mis ajast on termin endine.

Näide: [raudteeveoteenus](#)

väldi

– ebasoovitav termin

Termin, mida mõiste kohta kasutatakse, aga ei soovitata kasutada. Hea tava on lisada märkuse väljale põhjendus, miks termin on ebasobiv, ebatäpne või eksitav.

Näide: [laomajandus](#)

Terminite väärtusolekud (4)

- **Usaldusväärsust ja seda tähistavaid tärne** terminite juurde ei lisa, selle asemel kasutada madalale usaldusväärsusele viitamisel **väärtusolekut „küsitav“**
- **Registreid „vananenud“ ja „ajalooline“** (ajalooline mõiste, vt nt *kontroll-lipik*) terminoloogide vaates ei kasuta, need kõik märkida **väärtusolekuga „endine“**
- **Sünonüümseid termineid** ei tähista **väärtusolekuga „mööndav“**, jäävad väärtusolekuta
- Ei kasuta **väärtusolekut „variant“**

register „uus 2023“

kasutame tähenduses **uudistermin**, st **vaadeldava mõiste jaoks moodustatud uus termin**.
“Uus 2023” võib tähistada uut mõistet või vana sõna, mida kasutatakse uues tähenduses (nt *hiir*)

NB! VORMISTUS Iga termin eraldi väljale, väikese algustähega, ainsuses, saksa või prantsuse keele puhul artikleid terminiväljale ei lisa

Allikakirje Ekilexis

Ühenda

Eemalda allikas

Otsi viiteid

Logi

Allika id 16744

Tüüp Dokument

- Lühinimi/pealkiri - Uus vene-eesti õigussõnaraamat
- Lühinimi/pealkiri - UVEÕS
- Autor - Olga Ottenson, toimetaja Svetlana Kuljus
- ISBN - 9789949182510
- Väljaandja - Tallinna Raamatutrükikoda
- Ilmumisaeg - 2009
- Ilmumiskoht - Tallinn

Allikakirje meelespea

- kui on teada põhilised allikad, mida terminibaasi täiendamisel kasutate, siis **alustada allikakirjete koostamisest**
- mõistekirjetesse **allikaviite juurde saab lisada ka siseviited** (kui teete allikakirje ravimiseaduse redaktsiooni kohta, siis mõistekirjes saate sellele viidata ja siseviitena juurde lisada nt § 5)
- **allikakirje tehakse terve raamatu kohta**, mitte iga raamatu peatüki või lehekülje kohta eraldi
- **allikad on kõikide terminibaaside jaoks ühised**, st et vajadusel võite oma mõistekirjetesse lisada ka teiste komisjonide või EKI terminoloogide poolt lisatud allikaid
- **topelt allikakirjeid sama teose kohta pole soovitav luua**, selle asemel võib olemasolevat allikakirjet vajadusel täiendada

Mõistekirje kontrollnimekiri

- detailsemad nõuded mõiste- ja allikakirjetele
- põhidokument, millest Ekilexis kirjete koostamisel lähtuda

vt EKI veebilehel terminoloogia rubriigis

<https://portaal.eki.ee/tegevusvaldkonnad/2490-terminikirje-kontrollnimekiri.html>

Samast leiab ka

- terminiallikad <https://portaal.eki.ee/tegevusvaldkonnad/2470-terminiallikad.html>
- terminitöö teabeallikad <https://portaal.eki.ee/tegevusvaldkonnad/2469.html>

NB! Selleks, et näha paremas tulbas olevaid näiteid sõnastiku- ja terminibaasisüsteemist Ekilex, logige palun enne Ekilexi sisse ja valige otsingukasti kõrvalt kõik sõnakogud.

+	Terminibaasi kirje	Näide
	Iga mõiste kohta on ainult üks kirje	
	Kirjes esitatud info käib ühe mõiste kohta	vt Estermi kirjet 92241 <i>robotliikur</i> https://termin.eki.ee/esterm/get.php?i=id&v=92241
	Kui sama termin tähistab kahte või enamat mõistet, siis on nende kohta koostatud eraldi kirjed	vt Ekilexi kirjet 488442 <i>nukuteater</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=488442 ja Ekilexi kirjet 584958 <i>nukuteater</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=584958
	Valdkond	Näide
	Lisada valdkond või valdkonnad iga kirje puhul	
	Seosed	Näide
	Omavahel seotud mõisteid näidatakse tähenduse seosega	vt Ekilexi kirjet 570875 <i>vastuvõtukriteeriumid</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=570875
	Termin	Näide
	Ühel terminiväljal on ainult üks termin, st et sünonüümid, vananenud ja mittesoovitatavad terminid ning lühendid on eraldi terminiväljadel, välditud on nende esitamist sulgudes	vt Ekilexi kirjet 527476 <i>luure</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=527476
	Termin võib koosneda mitmest sõnast	nt <i>vähimruutude meetod</i>
	Termini kirjepilt vastab õigekirjareeglitele	nt <i>akudrell</i> ja <i>akutrell</i> – trell on puur, drell on riidesort, seega õige on <i>akutrell</i>
	Termin algab üldjuhul väikese tähega, v.a kui suure algustähe kasutamist näevad ette algustähereeglid	nt <i>Archimedese spiraal</i> , <i>Downi sündroom</i>
	Termin on esitatud ainsuses, v.a kui termin esineb tekstides alati mitmuses	vt Ekilexi kirjet 508577 <i>chives</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=508577
	Nimisõnade puhul ei ole lisatud terminiväljal termini ette artiklit (<i>der, die, das, le, la</i>)	nt mitte <i>die Alkalibiene</i> vaid <i>Alkalibiene</i>
	Tegusõnade puhul ei ole lisatud terminiväljal termini ette <i>to, zu</i>	nt mitte <i>to denote</i> vaid <i>denote</i>
	Ühe kirje terminid on samast sõnaliigist, st mitte tegu- ja nimisõnad läbisegi	nt mitte <i>interpretation</i> – tõlgendama, interpreteerima vaid <i>interpretation</i> – tõlgendus, interpretatsioon ning <i>interpret</i> – tõlgendama, interpreteerima

	Definitsioon	Näide
	Definitsioon on selge ja ühemõtteline, üldjuhul üksainus lause	nt <i>kindel periood aastaringist, mis on määratud päikesekiirguse juurdevooluga ja sellest tingitud kindlate ilmastikutingimustega</i> vt Ekilexi kirjet 521672 <i>aastaaeg</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=521672
	Definitsioonis on esitatud defineeritava olemasolevad, mitte puuduvad tunnused	nt <i>lehtpuu</i> : mitte <i>puu, mis ei ole okaspuu</i> vaid <i>heitlehine või igihaljas lehtedega puu</i>
	Definitsioonis on juba defineeritud mõistetele viitamisel kasutatud soovitatavaid termineid, vältitud ebasoovitavaid või vananenud termineid	
	Definitsiooni täiendav märkus on lisatud eraldi väljale	vt Ekilexi kirjet 508787 <i>biolokatsioon</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=508787 vt Ekilexi kirjet 550391 <i>ratsutamine erivajadustega inimestele</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=550391
	Iga kirje defineerib ainult üht mõistet	
	Kirjes esinevad selgitamist vajavad mõisted on defineeritud omaette kirjetes	
	Ühel definitsiooniväljal on ainult üks definitsioon	mitte <i>meditsiinivaldkond, kus uuritakse südame- ja veresoonkonna ehitust ja talitlust ning kaasasündinud ja omandatud haigusi ning tegeldakse südamehaiguste ennetamise, diagnoosimise ja raviga; meditsiinivaldkond, kus uuritakse, ennetatakse, diagnoositakse ning ravitakse südame- ja veresoonkonnahaigusi</i> vaid 1. välja definitsioon: <i>meditsiinivaldkond, kus uuritakse südame- ja veresoonkonna ehitust ja talitlust ning kaasasündinud ja omandatud haigusi ning tegeldakse südamehaiguste ennetamise, diagnoosimise ja raviga</i> 2. välja definitsioon: <i>meditsiinivaldkond, kus uuritakse, ennetatakse, diagnoositakse ning ravitakse südame- ja veresoonkonnahaigusi</i> vt Ekilexi kirjet 584124 <i>kardioloogia</i>

	Definitsiooni koostamisel on lähtutud mõistesüsteemist ja toodud välja kõik olulised tunnused, mille poolest mõiste eristub naabermõistetest (lähedastest mõistetest)	
	Definitsioonis on kasutatud sama sõnaliiki kui termini puhul: tegusõna on defineeritud tegusõna või tegusõnafraasi abil, nimisõna nimisõna kaudu	nt <i>aklimatiseerimine - kaugematest piirkondadest sissetoodud taimede kohandamine uute keskkonnaoludega</i> vt Ekilexi kirjet 508683 <i>aklimatiseerimine</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=508683
	Definitsioonis ei ole kasutatud defineeritava mõiste kohta käivat terminit ega sünonüümi või lühendit	
	Definitsiooni alguses ei ole kasutatud selliseid tegusõnu nagu <i>on, tähendab, viitab, kirjeldab ...</i>	
	Definitsioon on esitatud ainsuses, definitsioon algab väikese tähega ja lõpus punkti ei ole	
	Definitsiooni alguses ei ole korratud defineeritavat terminit	mitte <i>looma kaasav lugemisprogramm on programm, mille raames loetakse loomale raamatut ette selleks sobivas keskkonnas kindla aja jooksul, eesmärk on luua turvaline atmosfäär ning seeläbi toetada lugema õppimist ja ettelugemist, pakkuda lugemisega seotud eduelamusi ning suurendada huvi raamatute ja lugemise vastu</i> vaid <i>programm, mille raames loetakse loomale raamatut ette selleks sobivas keskkonnas kindla aja jooksul, eesmärk on luua turvaline atmosfäär ning seeläbi toetada lugema õppimist ja ettelugemist, pakkuda lugemisega seotud eduelamusi ning suurendada huvi raamatute ja lugemise vastu</i> vt Ekilexi kirjet 467297 <i>looma kaasav lugemisprogramm</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=467297

	Kontekst	Näide
	Kontekst sisaldab selgitavat infot mõiste ja seda tähistava termini kasutuse kohta või näitab termini seost selle kasutusala	vt Ekilexi kirjet 488438 <i>varrasnukk</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=488438
	Kontekstiväljal on esitatud tekstilõik, mis sisaldab ka terminit ennast	nt <i>Lõhnravi tõhusamaid vahendeid on lõõgastav ja lõdvestav aroommassaaž, mida tehakse aroomiõlidega.</i> vt Ekilexi kirjet 510238 <i>aroommassaaž</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=510238
	Allikaviited	Näide
	Definitsioonile, kontekstile ja märkusele on lisatud allikaviide	vt Ekilexi kirjet 525040 <i>kestvuslavastus</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=525040
	Iga allika kohta on loodud allikakirje	
	Kasutatud või tsiteeritud on usaldusväärseid allikaid	
	Termini allikatele on viidatud allikaviite väljal	vt Ekilexi kirjet 570858 <i>mall</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=570858 vt Ekilexi kirjet 585236 <i>akuutne toksilisus</i> http://ekilex.eki.ee/termsearch?id=585236
	Allikaviite välja pole kasutatud muu info esitamiseks, näiteks termini saamisviisi kirjeldamiseks (ladinakeelne termin, etümoloogia)	

Kontrollnimekirja on koostanud Eesti Keele Instituudi terminoloogid, kasutades järgmisi allikaid:

Sue Ellen Wright, Gerhard Budin. Handbook of Terminology Management: Volume 2: Application-Oriented Terminology Management. Amsterdam: John Benjamins, 2001.

Heidi Suonuuti. Guide to Terminology. Nordterm 8. Helsinki: Tekniikan Sanastokeskos, 2001.

Terminibaasi koostaja meelespea (1)

termin

- Üldjuhul väikese algustähega
- Üldjuhul ainsuses
- Ühel väljal üks termin
- Terminiväljal ei kasuta sümboleid (komad, semikoolonid, sulud, tärn)

definitsioon

- Lisada igal juhul, kui võimalik
- Üldjuhul üks lause
- Algab väikese tähega, lõppeb punktita
- Ei alga terminiga
- Definitsiooni alguses ei ole kasutatud selliseid tegusõnu nagu *on, tähendab, viitab, kirjeldab*

lisainfo, täpsustused

- Kontekstid konteksti väljale
- Märkused märkuse väljale
- Väärtusolekud (eelistatud, endine) väärtusoleku väljale
- Kirjes kõik terminid samast sõnaliigist
 - st samas kirjes ei ole nt *märk* ja *märkima*

höberemmelgas eelistatud	
Ilmiku sildid	 term ÕSi soovitus
Detailsus	Detailne
Sõna keel	eesti
Allikaviide	 [BTK]
Kasutusnäited	 • Höberemmelgas on niiskete kasvukohtade taim ja vajab palju kasvuruumi. (Avalik) [Kekkilä Garden]
hõbepaju 	
Detailsus	Detailne
Sõna keel	eesti
Allikaviide	 [BTK]

- ~~höberemmelgas on~~ pajuliste sugukonda paju perekonda kuuluv mitmeaastane heitlehine lehtpuu *definitsioon* (Avalik)

Kontekst		• Höberemmelgas on niiskete kasvukohtade taim ja vajab palju kasvuruumi. (Avalik) [Kekkilä taimeraamat]
----------	---	---

Terminibaasi koostaja meelespea (2)

✓ Tee nii

hõberemmelgas			
Allikaviide [Kekkilä taimeraamat]			
hõbepaju			
Allikaviide [BTK]			

hõberemmelgas

⊘ Ära tee nii

hõberemmelgas, hõbepaju

hõberemmelgas/hõbepaju

(hõbe)remmelgas

Hõberemmelgas

Terminibaasi koostaja meelespea (3)

✓ Tee nii

et ▾

- pajuliste sugukonda paju perekonda kuuluv mitmeaastane heitlehine lehtpuu [definitsioon](#) (Avalik)

Kontekst +

- Hõberemmelgas on niiskete kasvukohtade taim ja vajab palju kasvuruumi. (Avalik)
[[Kekkilä taimeraamat](#)]

Allikaviide [[BTK](#)]

⊘ Ära tee nii

et ▾

- on pajuliste sugukonda paju perekonda kuuluv mitmeaastane heitlehine lehtpuu [definitsioon](#) (Avalik)

et ▾

- Pajuliste sugukonda paju perekonda kuuluv mitmeaastane heitlehine lehtpuu. [definitsioon](#) (Avalik)

Kontekst +

- vaata seda hõberemmelgat seal (Avalik)

Allikaviide [[Eestikeelse botaanilise terminoloogia komisjon Eesti Looduseuurijate Seltsi juures](#)]

Mida uue termini loomisel silmas pidada?

Enne uue termini loomist tuleks veenduda, et mõistet tähistav termin on tõesti puudu, st

- heita pilk juba olemasolevatesse terminiallikatesse (suuremate terminiallikate kohta saab lugeda: Kairi Janson, Mari Vaus. [In vitro rakuvara transkriptsioon ehk Kui teksti vallutavad terminid](#). Eesti Keeletoimetajate Liidu aastaraamat 2021, lk 16–21. Tartu: Grano Digital)
- vaadata üle valdkonda reguleerivad tähtsamad dokumendid, õigusaktid
- vajadusel ja võimalusel suhelda kolleegidega, erialaliitudega, riigiasutustega, võtta ühendust teiste terminikomisjonidega (kontaktid leiab Sõnaveebist <https://sonaveeb.ee/collections>)

Kui on selge, et uus termin tuleb luua, siis

- määrata valdkond või alamvaldkond
- jälgida ega samakujuline termin pole juba teises tähenduses kasutusel mõnes teises või külgnevas valdkonnas
- teha selgeks mõiste sisu
- jälgida kuhu paigutub mõiste mõistesüsteemis, kuidas haakub nt ülem- ja alammõistetega

Mõistesüsteem

- **Mõisted paigutuvad süsteemi ja on omavahel seotud.**

nt iga pilveliik on kindel **mõiste** – kui kõrgel asub, kui paks, millest koosneb, mis sademeid toob – ja kuulub pilvede mõistesüsteemi

- Kõiki neid mõisteid tähistavad **terminid**.

- **Põhisõna juurde moodustuva sarja ühtne vormistus:**

nt pilved

Pilvedel on kindlad liigid, mis on paigas rahvusvahelise liigituse järgi.

I. Ülemised pilved 1) kiudpilved 2) kiudrünkpilved 3) kiudkihtpilved

II. Keskmised pilved 4) kõrgrünkpilved 5) kõrgkihtpilved

III. Alumised pilved 6) kihtrünkpilved 7) kihtpilved 8) kihtsajupilved

*IV. Vertikaalsuunas arenevad pilved e konvektsioonipilved 9) rünkpilved
10) rünksajupilved e äikesepilved*

”Mõistete omavahelised seosed (1)

Jaotuskriteerium: suhted teiste mõistetega

ülemmõiste, laiem mõiste – mõiste, mis on soomõiste või tervikumõiste
alamõiste, kitsam mõiste – mõiste, mis on liigimõiste või osamõiste

soomõiste – laiema mõistesisisuga mõiste soo-liigisuhtes

liigimõiste – kitsama mõistesisisuga mõiste soo-liigisuhtes

nt 'auto' on ülemmõiste ja 'sõiduauto' on alamõiste

nt 'sõna' on ülemmõiste ja 'omadussõna' on alamõiste

nt 'sõna' ja 'auto' on soomõisted, 'omadussõna' ja 'sõiduauto' liigimõisted

Mõistete omavahelised seosed (2)

Jaotuskriteerium: suhted teiste mõistetega

tervikumõiste, kogumõiste – tervikuks loetav mõiste osa-tervikusuhtes

osamõiste – terviku üheks koostisosaks loetav mõiste osa-tervikusuhtes

nt 'välissein' (püstitarind, mis eraldab hoone sisemuse väliskeskkonnast)

kui tervikumõiste on ülemmõiste, aga 'välisseina kate' kui osamõiste

(välispinda kattev vooder, isolatsioon- ja viimistluskihid) on tema

alammõiste

kaasalluv mõiste – alammõiste, millel on sama lähim ülemmõiste ja sama jaotuskriteerium, mis on vaadeldavas mõistesüsteemis mingil teisel mõistel

nt 'sõiduauto' ja 'veoauto' on mõlemad 'auto';

'nimisõna', 'omadussõna', 'arvsõna' ja 'asesõna' on kõik 'käändsõna'

Mõistete omavahelised seosed (3)

Jaotuskriteerium: mõistega hõlmataivate objektide arv

ainikmõiste – mõiste, mis vastab ainult ühele objektile

nt 'Saturn', 'Eiffeli torn'. Ainikmõisteid väljendavad tavaliselt nimed.

üldmõiste – mõiste, mis vastab kahele või enamale objektile, mis moodustavad ühiste omaduste tõttu mingi rühma

nt 'ehitis' on üldmõiste, mis hõlmab hooned (ehitised, millel on siseruumid) ja rajatised (nt kõrgepingeliinid, puuraugud, spordiväljakud, tammid, teed)

- Terminoloogias jälgitakse veel erinevat tüüpi suhteid:

assotsiatiivsuhteid (haridus ja õpetamine, küpsetamine ja ahi)

järjesuhteid (tootmine ja tarbimine)

ajasuhteid (kevad ja suvi)

põhjussuhteid (tuumaplahvatus ja radioaktiivne sadestus)

Mõistete omavahelisi seoseid näitame Ekilexis **tähenduse seosega**.

NB! Tähenduse seose loomist alusta mõiste plokist.

Mõistete vahel seoste näitamiseks ära vali termini juurest ilmiku seost.

- **seotud (tähendus/mõiste)** – st täpsustamata tähenduse seos
- **soomõiste**
- **liigimõiste**
- **tervikumõiste**
- **osamõiste**
- **ülemmõiste**
- **alammõiste**
- **duplikaadikandidaat**

Milline on hea termin? (1)

- ühetähenduslik
- täpne
- selge
- läbipaistev
- väljendab mõnda mõistele iseloomulikku tunnust
- süsteemne
- lühike
- ei pea tingimata olema üks sõna ja võib olla ka tegusõna

Milline on hea termin? (2)

- meeldejääv
- kergesti hääldatav
- sobiv tuletiste saamiseks, moodustusalus
- lihtsasti tekstides kasutatav
- juurdunud
- ajakohane
- rahvusvahelisi sõnu ei pea tingimata vältima
- otsetõlget pigem vältida

Kuidas alustada? (1)

Lua sõnakogu (Ekilexis „sõnakogude haldus“, vt <https://ekilex.ee/datasets>)

- **täita tabel** (terminibaasi nimi, kirjeldus ja kontaktid, valdkonna klassifikaator, valdkonnad, keeled)
- **märkida sõnakogu avalikuks**

The screenshot shows the 'Sõnakogude haldus' (Dataset Management) interface. On the left is a table of existing datasets. The main area is a form for creating or editing a dataset. The form includes fields for 'Sõnakogu kood' (Dataset code), 'Nimi' (Name), 'Tüüp' (Type, set to 'Terminibaas'), 'Kirjeldus ja kontaktid' (Description and contacts), 'Lisainfo ja kontaktid' (Additional information and contacts), 'Sõnakogu pilt/logo' (Dataset picture/logo), 'Valdkonna klassifikaatori päritolu' (Origin of domain classifier, set to 'lenoch'), 'Valdkonnad' (Domains, with a dropdown showing 'Vali sõnakogus olevad valdkonnad'), 'Keeled' (Languages, with a dropdown showing 'Vali sõnakogus kasutatavad keeled'), and checkboxes for 'Nähtav' (Visible) and 'Avalik' (Public). The 'Avalik' checkbox is checked. At the bottom right of the form are 'Salvesta' (Save) and 'Katkesta' (Cancel) buttons. On the right side of the interface is a table of datasets with columns for 'Info ja kontaktid', 'Nähtav', 'Avalik', and 'Peremees'. The table lists several datasets, including 'ait', 'avt', 'aso', 'arh', 'aos', 'bks', 'bot', 'ett', 'mab', and 'õtk'. The 'ett' dataset is highlighted.

Kood	Nimi
ait	Aianduse terminibaas
avt	Akadeemilise väljendusoskuse terminibaas
aso	Andmeanalüüsi ja statistika oskussõnastik
arh	Arheoloogia terminibaas
aos	Arhitektuuri oskussõnastik
bks	Biokeemiasõnastik
bot	Botaanika terminibaas
ett	Eesti E-tervise SA terminibaas
mab	Eesti keele morfoloogia andmebaas
õtk	Eesti vana-eesti sõnastik

Info ja kontaktid	Nähtav	Avalik	Peremees
ait	✓	✓	□
avt	✓	✓	□
aso	✓	✓	□
arh	✓	✓	□
aos	✓	✓	□
bks	✓	✓	□
bot	✓	✓	□
ett	✓	✓	□
mab	□	□	□
õtk	□	□	□

Kuidas alustada? (2)

Uue terminibaasi loomisel tuleb täita järgmised väljad

- **Sõnakogu kood:** kolmest väiketähest koosnev lühend, mis viitab teie terminibaasile (nt „tai“)
- **Terminibaasi nimi**
- **Tüüp:** peaks jääma „Terminibaas“
- **Kirjeldus ja kontaktid (Sõnaveebis nähtav):** teave selle kohta, kes terminibaasi koostab ning mis ala terminiinfot sealt leida võib. Kirjelduse lõppu tuleks lisada kontaktisiku nimi ja meiliaadress.
- **Lisainfo ja kontaktid (Sõnaveebis mitteavalik):** kontaktisiku nimi ja meiliaadress. See väli on nähtav ainult Ekilexis sõnakogude halduses
- **Sõnakogu pilt/logo:** võib jääda tühjaks
- **Valdkonna klassifikaatori päritolu:** soovitatavalt **Lenoch**. Klassifikaator on loend valdkonnanimetustest, mida saate mõistekirjete juurde lisada. Sõnaveebi filtreerimisvõimaluste arendamist silmas pidades oleks hea, kui kõigisse Ekilexi mõistekirjetesse oleks valdkonnad lisatud.
- **Valdkonnad:** sealt saab valida juba konkreetseid valdkonnanimetusi, mida saate pärast terminibaasi loomist mõistekirjete juurde lisada. Kui esialgu ei oska valikut teha, võite valida sõnakogude haldusest ka kõik Lenochi valdkonnad: see tähendab, et igas mõistekirjes valdkonnamärgist lisades saate valida kõigi Lenochi valdkondade seast.
- **Keeled:** valida keeled, mida Ekilexi mõistekirjete sisestamiseks kasutate. Kui keelevelikut ei ole uut terminibaasi luues tehtud, ei saa terminiinfot sisestada. Kui võimalik, siis soovitame terminibaasi kanda teavet vähemalt kahes keeles.

Kuidas alustada? (3)

- proovikirjete tegemiseks ja katsetamiseks on **katsebaas**
- jälgi, et valitud oleks **õige roll**: katsebaasis toimeta katsebaasi muutja rollis, muidu oma sõnakogu muutja rollis
- teha võimalikult **põhjalikud kirjed**, mõeldes ka erialakaugele inimesele
- vajadusel lisada **pilte ja videoid**
- **iga infokild õigele väljale**
- vaikimisi märkida **kõik kirjed avalikuks**
 - lisada kõigepealt info, mida teate või mis teil olemas on ja avalikustada see
 - vajadusel kasutada **väärtusolekuid** „ettepanek”, „küsitav” või **silte** „vajab konsulteerimist” vms (arvestada, et silte Sõnaveebis ei kuvata)
 - kirjeid saab edaspidi alati **täiendada ja vajadusel muuta**
 - **Sõnaveebi uuendatakse kord ööpäevas**

Jõudu!

Kasutatud kirjandus

- Tiiu Erelt, [Terminiõpetus](#). Tartu Ülikool. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2007.
- [EVS-ISO 1087-1:2002](#) Terminoloogiatöö. Sõnastik. Osa 1: Teooria ja rakendus. Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus MTÜ, 2002.
- [EKI teatmik](#). Eesti õigekeelsuskäsiraamat. Toimetaja Peeter Päll. Koostanud Peeter Päll, Maire Raadik, Ülle Allsalu, Katrin Hallik, Indrek Hein, Katre Kasemets, Kristina Koppel, Margit Langemets, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Tiina Paet, Geda Paulsen, Lydia Risberg, Arvi Tavast, Mari Vaus. Tallinn: Eesti Keele Instituut 2022.
- EKI ühendsõnastik 2022. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2022.
- EKI ühendsõnastik 2023. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2023.
- Oskussõnastikud. Sõnaveeb 2022.
- Oskussõnastikud. Sõnaveeb 2023.
- EKI terminibaas Esterm.
- [Collins Online English Dictionary](#).

Aitäh, et teete
terminitööd!

Mari Vaus mari.vaus@eki.ee